

TILL SVERIGE 1988

VÄNSTERPARTIET KOMMUNISTERNA VALMANIFEST

FÖRORD

Hur skall vi forma vår gemensamma framtid? Hur skall vi till kommande generationer lämna en värld och ett samhälle som ger än bättre villkor för deras tid på jorden?

I dessa frågor ligger vår tids utmaning. Valrörelsen ger en möjlighet till en bred diskussion kring detta. Vi måste leda in utvecklingen på nya banor. Dramatiskt uppblåsta utspel i detaljfrågor får inte skymma ansvaret för framtiden. De politiska krafterna måste ge väljarna verkliga möjligheter att ta ställning till alternativen i utvecklingens huvudfrågor.

EN SOCIALISTISK VÄNSTER

SVERIGE HAR UNDER 80-talet haft goda ekonomiska konjunkturer. Produktion och sysselsättning har ökat. Landets storföretag har fått kraftiga vinstökningar. Vinsterna är skapade, av de arbetande. Men kapitalisterna bestämmer hur de används. De stora vinsterna har utgjort en bas för en stark ökning av kapitalexport och transnationalisering. De har också till stor del använts för rena spekulationsaffärer. Företag har köpt varandra. Makten har samlats på allt färre händer. En väldig ökning har skett av kapitalets inkomster och förmögenheter. Nya finanskapitalister har kunnat lägga beslag på betydande tillgångar. Den nya spekulatörsökonomi är hasard med Sveriges utveckling.

Samtidigt som storföretag och överklass samlat oerhörda tillgångar påstås Sverige sakna medel att utveckla en anständig sjukvård, omsorg om barn och gamla. Kapitalet har tiofaldigat sina investeringar utomlands, men det finns inte pengar till en fullgod skola. Spekulationshandeln på börsen mångdubblas, men den skapande kulturens villkor försämras. Storbolagen kan vältra sig i pengar och eldar under spekulatörsökonomi, medan viktiga samhällsinvesteringar måste skjutas upp eller skrinläggas. Det blir allt fler nya miljonärer och miljardärer, men de som arbetar ihop vinsterna pressas att hålla igen sina krav. Många har fått finna sig i knappare omständigheter.

Detta har ägt rum under en period med socialdemokratisk regering. Den har bundit sin politik vid det kapitalistiska systemets utveckling och bestånd. Kapitalets frihet och förmynderiet över de arbetande präglar alltmera politiken. Besvikelse och resignation växer. Idén om arbetarrörelsen som en socialt förändrande kraft håller på att schackras bort. Storfinansen, byråkratin, de borgerliga partierna och regeringen är överens om att exportindustrins krav på ständigt ökande vinster ska styra utvecklingen. Ekonomin blir alltmer parasitär. De som söker sko sig på andras arbete, på spekulation, fusk och mygel. Sådana tendenser smittar också själva samhällsapparaten. Skandalaffärer avlöser varandra. Folkets väl får stå tillbaka för profit och spekulation.

I detta läge växer behovet av en socialistisk vänster. Dess uppgift är att gå i främsta ledet för att bekämpa klassklyftor, spekulation och mygel. Ingen annan politisk kraft fullföljer idag den uppgiften.

EN EKONOMI FÖR HELA FOLKETS VÄL

DET FINNS I SVERIGE möjligheter att skapa utveckling och välfärd i landets alla

regioner. Här finns tillgångar att skapa ett samhälle där alla känner social trygghet. Ett samhälle utan vårdkris. Med fullgod skola. Med en fullt utbyggd barnomsorg. Ett samhälle som ger ett gott liv för de äldre. Ett samhälle med ett rikt kulturliv.

Men detta kräver ingrepp mot profit- och spekulationsekonomin. Det kräver att statens nedskärningar mot kommuner och landsting upphör och att i stället stora satsningar görs för utveckling av vård, omsorg, utbildning och kultur.

Det krävs en utjämnande och demokratisk skattepolitik. Kraftiga skatter bör omedelbart tas ut på likvida tillgångar i storföretagen, de största förmögenheterna och spekulations- och aktiehandeln.

Sverige måste slopa världens högsta skatt på livets nödtorft: moms på mat.

På sikt bör huvuddelen av skatten tas direkt från produktionen. Då skapas möjligheter för lägre inkomstskatter för vanliga löntagare.

Det finns möjligheter att försvara och bygga ut den offentliga sektorn, våra sociala rättigheter och vår trygghet. Men den offentliga verksamheten måste också i mycket förändras. Den måste öppnas, avbyråkratiseras och demokratiseras för att på olika områden kunna utföra sina uppgifter gott och effektivt. De anställdas kunnande och vilja att göra goda insatser utgör tillsammans med ett folkligt engagemang en grund för en vitaliserad offentlig verksamhet. Efterhärmande av profitekonomis krav på effektivitet måste upphöra. Vård och omsorg är till för folket.

Storfinansens makt över näringsliv och samhällsutveckling måste angripas för att helt brytas.

FÖR JÄMLIKHET

80-TALETS REKORDVINSTER har skapats genom ökad exploatering av de arbetande. De arbetandes realinkomster har pressats tillbaka av kapital och stat i förening. Politiken har gynnat vinsterna och förändringar av skatter har främjat ökade skillnader.

Det faller främst på de fackliga organisationerna att kämpa för de lönarbetandes andel av produktionen och att bekämpa vidgade klassklyftor och inkomstskillnader. Men den statliga politiken påverkar förutsättningarna för fackens arbete. Under 80-talet har stat och kommuner alltmer anpassat lönesystem och graderingar efter den ideologi som kapitalet utarbetat. Den har bedrivit en politik för att luckra upp de arbetandes sammanhållning och fackets roll. Politiken måste härvid radikalt ändras.

Arbetarrörelsens gamla mål att stat och kommuner skall vara mönsterarbetsgivare måste vara riktmärket. Detta skulle främja hela den arbetande befolkningens intresse gentemot arbetsgivarna. Staten kan också påverka fördelningen genom skatter och bidrag. Fler lägenheter måste byggas. Spekulationen i bostäder måste upphöra.

Hyresnivån kan och måste pressas ner. Intill dess bör bostadsbidrag och bostadstillägg höjas och kunna erhållas av alla efter behov. Arbetslöshetsunderstödet bör höjas ytterligare. Föräldraförsäkringen byggs ut till 18 månader och skall vara kvoterad.

80-talets utveckling har också inneburit steg tillbaka för kvinnorna i samhället.

Kvinnokön ger fortfarande lägre lön och löneskillnaderna gentemot männen har snarast börjat öka. Kvinnorna är fortfarande underrepresenterade i beslutande organ. Den alltmer hårdhänta nedskärningspolitiken gentemot den offentliga sektorn drabbar hårdast kvinnorna. Kvinnornas ökade inträde på arbetsmarknaden har inte motsvarats av ökningen av männens del i hemarbetet. Lönediskrimineringen av kvinnor måste få ett slut. Ytterligare insatser måste göras för att bryta ett könsbundet utbildnings- och

yrkesval. Planen om fullt utbyggd barnomsorg 1991 måste uppfyllas. Genomförandet av 6 timmars arbetsdag har en särskild betydelse för kvinnorna, ökade resurser måste sättas in för att motverka våld mot och exploatering av kvinnor.

BARN OCH UNGDOM ÄR FRAMTIDEN

I 80-TALETS SVERIGE ÄR DE UNGA - i synnerhet arbetarklassens barn och ungdomar - de stora förlorarna. Det handlar om en högre arbetslöshet och diskriminerande särlösningar. Svårigheterna att få en bostad är för många unga enorma. Många saknar någonstans att ta vägen på sin fritid. Skolan ger kunskaper som präglar en borgerlig livssyn. Den lär främst för betygen och inte för livet. Den ekonomiska politikens kanske värsta nedskärning riktar sig mot skolan, fritids- och kultursektorn.

Barn och ungdom är framtiden. I ungdomen finns livskraft, en vilja att ändra, att ta ansvar. Samhället skapar klyftor redan bland barn och ungdomar. Skolan måste ges ett innehåll där samarbete och ansvar blir självklarheter i stället för konkurrens och egoism. Vi måste skapa ett samhälle där alla får ett fast jobb med lön att leva på. Bostadsbristen måste byggas bort så att allas rätt till en bostad kan tryggas - en rätt som inte får heta pengar. Ungdomarna måste få möjlighet att utveckla sin egen kultur och initiativkraft.

ETT SOLIDARISKT SAMHÄLLE

I SVERIGE FINNS FÖRUTSÄTTNINGAR för välstånd åt alla. Men trots det har många det inte bra. Ett hårdare tempo i arbetslivet och ökad stress i tillvaron, förgiftning av luft och vatten, det ökade bruket av kemikalier i vår mat eller i andra produkter bidrar till ökad ohälsa. Vissa sjukdomar och åkommor blir, trots läkarvetenskapens framsteg, allt vanligare. Ohälsan är klassbunden. Låga inkomster, slitsamma och enformiga arbeten med belastnings- och förslitningsskador, maktlöshet, sämre möjligheter till stärkande fritid ger ökad ohälsa.

Den nya tekniken ger möjligheter till stora förbättringar. Men den är styrd och kontrollerad av storkapitalets intressen och tjänar dess makt. Flertalet lönanställda är maktlösa vid införande av ny teknik och arbetsorganisation. De lönanställda skiktas i en elit med expertkunskaper och många som blir underordnade, ställs utanför kunskaper och får ofta utföra enformiga arbeten.

Ett samhälle där klyftorna växer ger människorna alltmer olika möjligheter att påverka sina liv och samhället, alltmer olika möjligheter till kultur och livsinnehåll. Växande klyftor ger ett hårdare samhälle. Att slå sig fram på andras bekostnad har blivit ett ideal. De som inte lyckas känner ofta främlingskap och vanmakt. Utslagningen förvärras. Drogproblem och kriminalitet frodas. Otrygghet och rädsla tilltar.

I denna tid erbjuder en raffinerad massmedia- och kulturindustri ökade möjligheter till verklighetsflykt. Den blandar verklighet och sken, lek och allvar så att gränserna däremellan blir alltmer flytande. Vi blir deltagande i en låtsasvärld. Vi tjuvas, förförs, passiviseras. När denna industris sniknaste profitörer översköljer oss med allt grövre våld, elitdyrkan och pornografi förstärker detta tendenser till råhet och främlingskap i samhället. Den kultur vi allra mest behöver, den som är berikande, bildande, engagerande, trängs undan. Särskilt den nyskapande och kritiska men också stora delar av den folkliga kulturen får leva under de torftigaste materiella förhållandena. Utan en stark och levande kultur kommer kommersialism, ytlighet och passivitet att än mer

präglade samhället.

Det är en politisk huvuduppgift att angripa tendenserna till fysisk och andlig hälsokris i samhället. Det gäller att genomdriva sådana förändringar av arbets- och samhällsliv att varje människa vinner möjlighet till ett rikt och aktivt liv.

Arbets- och fackföreningsrörelsen står inför en stor utmaning att utveckla kamp för en förnyelse av arbetslivet. Arbetsorganisationen måste ändras utifrån respekten för livet, den arbetande människans värde. Människorna måste ha överblickbara sammanhang. De måste själva vara med och styra sina arbeten och villkor. En bred reformering av arbetslivet måste formas av de arbetande, utgå från deras erfarenheter, insikter och behov. Ett sådant reformarbete måste snarast påbörjas med de arbetandes aktiva deltagande.

En sådan reform skall förenas med ändring i arbetsrätten som underlättar lokal facklig kamp.

Ohälsosamma arbetsmiljöer och psykiskt och fysiskt förslitande arbeten bekämpas. En förkortning av arbetstiden till 6 timmars arbetsdag måste påbörjas nu. Hälsovården måste ges sådana resurser att den genom förebyggande åtgärder kan tränga tillbaka översjukligheten bland de arbetande. Vi måste skapa förutsättningar för en mänsklig vård och omsorg.

Vårt kulturarv måste försvaras. Vi har också möjligheter att utveckla den svenska kulturen och förena den med andra folks kulturer. Kulturens och kulturarbetarnas villkor ska radikalt förbättras. För att vara människor behöver vi litteraturen, skådespelen, musiken, bildkonsten, engagemanget i frågor som rör vår existens. Jämlika människor, som kan styra sina liv, som stärker kultur och humanism kan forma ett samhälle präglat av solidaritet, vidsynthet och omtanke utan rädsla och otrygghet. Men utvecklingen mot ett sådant samhälle fordrar angrepp på klassamhälle, kommersialism och byråkrati.

ETT SVERIGE I HÅLLBAR UTVECKLING

FÖRSTÖRINGEN AV NATUREN och rovdriften med jordens tillgångar äventyrar kommande släktens möjligheter till försörjning och liv på jorden. Kapitalismen har skapat och präglat industrisamhället. Den har utvecklat en ohämmad rovdrift med naturresurser. Grova försummelse mot vårt ekologiska system har gjorts också i socialistiska samhällen.

Utvecklingen måste vändas. Och det är bråttom.

Miljöprisen kan övervinnas genom en radikal förändring av de produktionsformer och tankesätt som idag styr utbytet med naturen. Det finns kunskap och teknik för att utveckla produktion och samhälle utan att föröda naturen. Det kräver omläggning av produktion efter ekologiska principer, en medveten och ansvarsfull hushållning. Det kräver en styrning av tillgångar och investeringar, som befrias från kapitalismens kortsiktiga profitkrav.

Omläggningen av produktionen måste börja nu. Energiförsörjningen tryggas genom utveckling av miljövänliga och förnybara energikällor. Kärnkraften skall bort. Energi- och resurssnål teknik prioriteras. Farliga kemikalier utmönstras. Återanvändning och återvinning måste öka kraftigt. Avfall och utsläpp måste minska. Transportsystemet ändras så att all långväga landtransport sker på järnväg. I tätorter utvecklas kollektivtrafiken så att bilismen minskar. Storstädernas kraftiga tillväxt på det övriga

landets bekostnad, storkapitalets drömmar att utveckla några få tillväxtcentra för en elit och ett underordnat kringland för övriga, hejdas med en aktiv näringspolitik, med investeringsstyrning och etableringskontroll.

ETT SVERIGE FÖR FRED OCH SOLIDARITET

DEN MILITÄRA UPPRUSTNINGEN med förintelsemedel som kärnvapnen hotar hela den mänskliga kulturens överlevnad. Den ekonomiska världsordningen är sjuk. Vid sidan av ökning av produktion, välstånd och överflöd växer massfattigdom och massvält. Utplundringen av Tredje världen ökar klyftorna.

Ingen stat kan isolera sig från världen. Alla måste ta sitt ansvar. Världen måste få en tryggad fred. De tillgångar som nu ödslas på militära förstörelsemedel måste användas för uppbyggnad och utveckling. Ett nytt tänkande och nya grunder för mellanstatliga förbindelser är nödvändiga.

Sverige kan göra viktiga insatser. Vårt land har blivit en stark industrination bl a genom att vi indirekt eller direkt deltagit i imperialistisk utplundring och gynnats av en orättfärdig världsordning. Men vårt land har visat en självständighet och många svenska organisationer, enskilda och samhällsorgan har gjort viktiga insatser av solidaritet.

Sveriges alliansfria politik tjänar avspänningen i världen. Detta är en god grund. Men Sveriges alliansfrihet kan göras mera konsekvent. Vi måste förstärka våra insatser mot kärnvapen och upprustning. Sverige måste aktivt understödja varje förslag som verkligen främjar avspänning och ett slut på kärnvapnen. Vi måste öka aktiviteten för att få Norden till kärnvapenfri zon. Som ett led i detta måste vi förklara Sverige kärnvapenfritt och bannlysa alla besök eller överflygningar av kärnvapenbärande farkoster.

En konsekvent fredspolitik fordrar att svensk krigsmaterielexport upphör. Sverige måste självt dra sig ur den militära rustningsspiralen. Omvandlas Sveriges försvar från stormaktskopia till ett strikt folkförsvar kan vi minska våra militära utgifter. Vi måste öka insatserna för civilt försvar.

För att bäst kunna främja avspänning och en ny ekonomisk världsordning måste Sverige vara självständigt och obundet. Våra förbindelser med omvärlden måste vara mångsidiga. Vår utrikeshandel bör spridas mera än nu. Sverige bör av dessa skäl stå utanför EG. Vi bör föra en politik gentemot Europa utifrån ett alleuropeiskt perspektiv, som strävar mot att lösa upp militära politiska och ekonomiska blockbildningar. Detta försvåras av en inordning under EG.

EG har tillkommit för att stärka kapitalismens position i Västeuropa. En anpassning av Sverige under EG innebär att vi låser oss för vittgående friheter för kapitalet, att vi påtvingas en borgerligt liberal ekonomisk politik som försvårar insatser för jämlikhet och en annan utveckling av landet.

99 % av världens flyktingar kommer till Tredje världens länder. Sverige måste verka för att utvecklade länder tar ett större ansvar. En generös flyktingpolitik är en insats av solidaritet och för demokrati. Att bekämpa fördomar, rasism och invandrarfientlighet är en väsentlig uppgift för att skapa en bättre värld. Vi skall ge de flyktingar vi tar emot en god fristad.

Sverige måste verka för en ny ekonomisk världsordning. Våra relationer med Tredje världens länder måste främja dessas utveckling. Vi måste underlätta deras export till

Sverige. Svenska företag skall inte delta i utplundringen. Svenska företags investeringar i länder som behärskas av fascistiska eller rasistiska regimer måste helt förbjudas. Det svenska biståndet måste öka till minst 2 % av BNP och gå till länder där det kommer folket till del. Folkens kamp för nationellt oberoende och utveckling måste stödjas.

Människorna måste åter vinna tro på sin framtid. För detta fordras att politiken ges den riktning som vi här visat. Det innebär att följande förslag måste genomföras eller påbörjas under den kommande valperioden.

KRAV ATT UPPFYLLA

Människorna måste åter vinna tro på sin framtid. För detta fordras att politiken ges den inriktning som vi här visat.

Det innebär att följande förslag måste genomföras eller påbörjas under den kommande valperioden.

Målsättning

Ett solidariskt samhälle

Krav att uppfylla

6 timmarsdagen.

En reform för nya villkor i arbetslivet - med ett brett deltagande.

Arbetsrätten ändras för att stärka de lokala fackens inflytande.

Skärpning av arbetsmiljölagen.

Bättre sjuk- och hälsovård.

Ökad satsning på kulturen.

Bred samhällskampanj mot våld mot och exploatering av kvinnor.

Målsättning

Ett Sverige i hållbar utveckling

Krav att uppfylla

Omläggning till miljövänliga produktionsmetoder.

Utveckling av ofarliga energikällor.

Skärpt lagstiftning mot farliga ämnen.

Ökade satsningar på kollektivtrafik så att bilismen minskar.

Program för miljövänliga fordon och drivmedel.

Långtransporter av gods överförs till järnväg.

Plan för regional utjämning och rättvisa.

Målsättning

Ekonomi för hela folkets väl

Krav att uppfylla

Kraftigt skärpta skatter på spekulation och stora förmögenheter.

Övergång till produktionsskatt.

Matmomsen slopas.

Kommuner och landsting tillåts växa med 3 % per år.
Genomgripande avbyråkratisering av offentlig verksamhet.
Affärsbanker och finanssektor nationaliseras.
Bostadsbyggandet ökar.
Spekulation i boendet angrips.
Föräldraförsäkringen byggs ut till 18 månader och kvoteras mellan män och kvinnor.
Barnomsorgen byggs ut till full behovstäckning.
Mer pengar till läromedel och skolmiljö.

Målsättning

Sverige för fred och solidaritet

Krav att uppfylla

Sverige förklaras kärnvapenfritt.
Arbete för kärnvapenfritt Norden intensifieras.
Svensk vapenexport förbjuds.
Handelspolitiken ses över för att underlätta u-ländernas export till Sverige.
Plan fastläggs för ökning av biståndet till 2 procent.
Nej till såväl dold som öppen anslutning till EG.
Helheten av dessa förslag lägger om kurs för Sveriges utveckling i riktning mot en svensk socialism. För en sådan kursändring krävs en rejäl vänsterframgång i valet.